

PLÁNOVÁNÍ A ROZBORY JAKO ZÁKLADNÍ FUNKCE ŘÍZENÍ SPP U ÚTVARU

Plukovník
doc. PhDr. ing. Jiří Kuzin, CSc.

Významnou úlohu při zvyšování úrovně bojové pohotovosti plní stranickopolitická práce. Její kvalita a vliv na výchovu vojáků v duchu komunistické ideologie je odhodnotit straně a lidu je zdrojem vysokých politických, morálních a bojových kvalit, které u nich vytvářejí takové postoje, že jsou schopni přinášet maximální oběti v případě ohrožení budovatelského úsilí imperialistickými agresory.

Projevem účinnosti stranickopolitické práce je zejména dosažená úroveň morálně politického stavu příslušníků útvaru. Prokazuje se to v morálně bojových vlastnostech, ukázněnosti, aktivitě a iniciativě vojáků, v tom, jak správně chápou a aktivně podporují politiku strany a státu. Výsledky stranickopolitické práce jsou do značné míry také projevem efektivnosti jejího řízení při důkladném využívání všech jejích forem a metod.

Nutnost výzkumu a teoretického rozpracování základních otázek řízení společenských procesů je dána naléhavým požadavkem zvyšování jeho účinnosti. To se plně odráží v závěrech a požadavcích, které vytyčil XV. sjezd KSČ a následující plenární zasedání ÚV KSČ.

Plánovací a rozborové činnosti řídicích subjektů představují klíčové funkce jak společenského, tak i vojenskopolitického řízení. Mohou se však stát účinnými nástroji řízení příslušné sféry pouze tehdy, vycházejí-li ze společenských potřeb, objektivně postihují vlastní možnosti i širší, zejména sociálně politické podmínky, cílevědomě aktivizují a mobilizují lidi k plnění vytyčených úkolů.

Středem pozornosti této analýzy plánovací a rozborové činnosti bylo teoreticky podchytit vnitřní strukturu a dynamiku obou těchto obecných funkcí vojenskopolitického řízení. Předložené poznatky mají do značné míry charakter metodický, směřující k odhalení slabin ve strukturálním uspořádání a mechanismu fungování plánů a rozborů u útvarů. Proto také tato práce má povahu toliko předběžných a dílčích výpovědí o zkoumaných skutečnostech.

Hlavním posláním tohoto článku je pokus o analýzu a zobecnění „parametrů“ empiricky zjištěného stavu plánovací a rozborové činnosti subjektů vojenskopolitického řízení na stupni útvar. Jde především o zhodnocení empirických údajů, které z určitého hlediska jsou objektivní povahy, tzn. základních dokumentů pro řízení sociálně politické problematiky, po linii vojenskoodborné a stranickopolitické, včetně stranické a svazácké práce.

Teoretická východiska plánovací a rozborové činnosti

Chceme-li charakterizovat teoretická východiska plánovací a rozborové činnosti, musíme nejdříve alespoň rámcově vymezit nadřazenou kategorii těchto činností. Tou je řízení vojenskopolitických procesů, jehož uzlovými obecnými funkcemi jsou právě uvedené činnosti.

Obecně můžeme řízení vojenskopolitických procesů (vojenskopolitické řízení) definovat jako nástroj realizace cílů vojenské politiky KSČ. V míru to představuje cílevědomé úsilí velitelských a politických orgánů, **usměrňující** základní činnosti v bojové a politické přípravě — zejména školení, výcvik a výchovu všech jednotek útvaru — k dosahování vysoké úrovně bojové pohotovosti vojsk.

Z hlediska zaměření našeho výzkumu pak v rámci uvedeného pojetí akcentujeme specifiku předmětu tohoto řízení. Vojenskopolitické řízení chápeme především jako nástroj usměrňování sociálních vztahů a procesů ve vojenských kolektivech, jehož cílem je k optimu směřující regulace různých sociálních faktorů v rámci daného kolektivu, se zvláštním zřetelem na dosahování vysoké úrovně morálně politického stavu a rozvoje osobnosti každého vojáka.

Hlavním posláním řízení vojenskopolitických procesů je dosáhnout harmonického vývoje ve všech oblastech života útvarů. Ovlivňovat a utvářet socialistický způsob života vojáků, zejména posilovat kolektivní tendence v jejich vědomí. Podporovat rozvoj tvořivé osobnosti každého příslušníka vojenských kolektivů s důrazem na dodržování pravidel vojenského života jak v oblasti školení, výcviku a výchovy, tak i volného času.

Předmětem našeho výzkumného zájmu bylo tedy usměrňování těch sociálně politických vztahů, které se zakládají na vojenskoodborných procesech, ale mají přitom relativní samostatnost a prokazují velmi intenzivní zpětný vliv na utváření žádoucí úrovně morálně politického stavu vojsk. Jde o netradiční přístup k poznávání zákonitostí rozvoje vojenských kolektivů, s hlubším pronikáním do podstaty sociálních vztahů a s cílem hledat možnosti efektivního usměrňování jejich rozvoje.

Obecné funkce vojenskopolitického řízení

Obecnými funkcemi vojenskopolitického řízení rozumíme takové projevy soustavy tohoto řízení, které jsou podmíněny objektivními potřebami této soustavy. To znamená, že bez těchto jednotlivých funkcí (činností subjektu řízení) daná soustava

řízení nemůže úspěšně plnit své poslání. Jsou to základní řídicí činnosti, které z hlediska plnění daných úkolů vystupují jako usměrňující body či postupy formálně uceleného programu řídicího subjektu útvaru pro každý obsahově složitější cyklus vojenskopolitického řízení. Jinak řečeno, souhrn těchto funkcí naznačuje směr formálně obsahového zaměření činnosti řídicího subjektu útvaru při usměrňování jednotlivých cyklů řízení.

Pro výchozí orientaci můžeme vzít v úvahu tyto obecné funkce řízení: 1. poznávací, 2. rozborovou, 3. rozhodovací, 4. prognostickou, 5. plánovací, 6. organizační, 7. motivační, 8. výchovnou, 9. kontrolní.

Všechny tyto funkce (činnosti) mohou probíhat jednak vedle sebe, jednak na sebe navazují, zároveň se různě prolínají, překrývají, vzájemně doplňují, kombinují a integrují. Avšak v určitých momentech cyklu řízení zpravidla vystupuje do popředí především jedna z uvedených funkcí.

Obsahovou náplň těchto funkcí tvoří **specifické funkce** vojenskopolitického řízení (sociálně politické funkce či oblasti), některými autory také nazývané „funkce aparátu řízení“, které představují konkrétní činnosti, vyplývající z funkčních povinností řídicích pracovníků útvaru. Obecné funkce tedy zároveň tvoří základní metodický nástroj sjednocování a cílového usměrňování specifických funkcí (aparátu) řízení vojenskopolitických procesů.

Vzhledem ke složitosti a rozsahu problematiky obecných funkcí vojenskopolitického řízení jsem je nemohl zahrnout komplexně do tohoto článku. Proto jsem se omezil na **plánovací a rozborovou činnost**, které pokládám za klíčové z hlediska cílového efektu vojenskopolitického řízení v rámci útvaru.

Pro zdokonalování plánovací a rozborové činnosti vyplývají zejména tyto požadavky:

- trvale používat metody kritické analýzy a konkrétního přístupu k daným úkolům;
- sledovat náročnost s realitou plánovaných úkolů;
- zaměřovat se především na úkoly, které trvale s rozhodující měrou působí k dosahování vysoké úrovně bojové připravenosti a pohotovosti vojsk;
- využívat vědeckých poznatků v řízení výcviku a výchovy.

Většina těchto požadavků byla také středem pozornosti při výzkumu plánovací a rozborové činnosti.

Specifické (sociálně politické) funkce vojenskopolitického řízení

Obecně jsou to **konkrétní činnosti** řídicích subjektů útvarů, které jsou zaměřeny na dosahování vysoké úrovně morálně politického stavu, bojové připravenosti vojsk a jejich materiálně technického zabezpečení, což v souhrnu představuje danou **úroveň bojové pohotovosti** útvaru. Z hlediska našeho přístupu je to především působení na sociálně politické stránky vývoje vojenských kolektivů, jejich strukturu a dynamiku, na sociální změny, kulturně technickou úroveň atd.

Po stránce našeho výzkumného zájmu je obsahem těchto funkcí cílevědomě orientovaná činnost řídicích subjektů útvarů na utváření a udržování vysokého stupně morálně politické jednoty vojáků. Stupeň této jednoty vyjadřuje dosažená úroveň sociálně politických vztahů ve vojenských kolektivech, jejímž odrazem je úro-

veň morálně politického stavu těchto kolektivů.

Všechny specifické funkce řízení (sociálně politické, vojenskoodborné, materiálně zabezpečovací) představují jednotný proces realizace cílů vojenské politiky KSČ. Přestože zdůrazňujeme vzájemnou spjatost uvedených funkcí řízení, existují v řídicí praxi relativně samostatně a zároveň **tvorí obsahovou náplň** obecných funkcí řízení.

Ve výzkumu byly sledovány tyto specifické (sociálně politické) funkce řízení vojenskopolitických procesů:

- ideově politická výchova,
- utváření kázně,
- sjednocování sociálních vztahů ve vojenských kolektivech,
- morálně politická a psychologická příprava,
- uspokojování některých základních potřeb vojáků,
- rozvoj aktivity a iniciativy.

Plánovací funkce řízení vojenskopolitických procesů

V rámci vojenskopolitického řízení plánování znamená maximální přiblížení teoretických poznatků potřebám praxe, s cílem vložit do řízení činnosti vojsk a sociálně politické oblasti útvarů — z hlediska potřeb dosahování vysoké úrovně morálně politického stavu vojsk a jejich bojové pohotovosti — principy racionality a komplexnosti.

Plánování má být založeno na cílově, časově a prostorově zaměřeném **předvídání**, na modelování budoucího stavu zájmové skutečnosti, na reálném stanovení cílů a úkolů, jichž má být dosaženo, na určování sil, prostředků a postupů, kterých se má používat k dosažení stanovených cílů a úkolů. Prvotním předpokladem tvůrčí plánovací činnosti je předvídání žádoucích změn a předcházení nežádoucím změnám v plánované oblasti.

Plánování jako pouhé operativní vyrovňování se s nestálými negativními změnami (např. s poklesem kázně, aktivity a iniciativy vojáků) je příznačné pro prakticismus — bezperspektivní záplatování aktuálních nedostatků. Plánování úkolů bojové a politické přípravy, jakož i v sociálně politické sféře je jednou z prvořadých povinností velitelských a politických orgánů. Proto také zapracování uzlových otázek z uvažované sféry do základních komplexních plánů se nesmí přenášet na podřízené funkcionáře.

Plánovitost v řízení bojové a politické přípravy a výchovy ideálům komunismu

oddaných příslušníků armády znamená zejména mít přehled o budoucí činnosti, o hlavních a dílčích úkolech, zavádět zvláště do výchovné práce pevný systém, dodržování režimu dne, týdne, měsíce, koordinovat plnění úkolů s ostatními funkcemi útvaru, posádky, orgánů národních výborů, mít účinný systém evidence a kontroly.

Plánovitost vyžaduje mít nejen dobrý rozvrh vlastní práce, ale také pevné plány porad, schůzí, návštěv, studia atd.

Hlavním a prvořadým cílem plánování a organizace je především vykonat ve stejném čase víc, nebo vykonat tutéž činnost v kratším čase a splnit uložené úkoly kvalitněji.

Empiricky zjištěné nedostatky v plánovací činnosti

[Jde o poznatky z empirického výzkumu [úkol SP RZ 0105]], který dělali v letech 1974–1976 pracovníci Vojenského historického ústavu u deseti útvarů pozemních vojsk.]

Z hlediska obsahového zaměření se ve všech plánech (plány BPP na zimní výcvikové období a měsíční plány, zejména jejich části vztahující se ke stranickopolitické práci, včetně plánů ČÚV KSČ a PV SSM) jen velmi málo objevovaly úkoly a jim odpovídající opatření k tak závažným problémům, jako je cílevědomé usměrňo-

vání socializace vojáků, jejich morálně politických vlastností, upevňování autority mladých velitelů a výchova ke kázi.

Jen zcela výjimečně byly stanoveny úkoly ke stmelování vojenských kolektivů (rot a čet) s přihlédnutím ke zvláštnostem jednotlivých kategorií vojáků a vztahů mezi nimi. Obdobně tomu bylo s morálně politickou a psychologickou přípravou, která byla v plánech uváděna spíše „spon-tánně“, prostřednictvím jiných činností, než cílevědomě plánovaná.

Problematika a opatření k výchově ke kázi, ke zkvalitňování kazeňské praxe, k boji proti alkoholismu a k právní výchově se v plánech objevovaly jen velmi sporadicky.

Při porovnání plánů BPP (části SPP) se zápisy CÚV KSČ a PV SSM se ukázalo, že až 90 % plánovaných akcí k upevňování kázně (např. rozborů kázně na politické skupině útvarů, přednášky, školení funkcionářů KSČ a SSM ke kázi, veřejné schůze, hodnocení kázně v CÚV KSČ a PV SSM apod.) **nebylo realizováno**. V prapor-ních plánech se podobné akce vyskytovaly pouze výjimečně a nejčastěji jako besedy ke kázi.

Po stránce metodické vystupovaly v plánování do popředí zejména tyto pro-blematické skutečnosti:

- v plánech BPP nebyly vytyčovány hlavní úkoly a jim odpovídající cílové sta-vy pro jednotlivé etapy výcviku a vý-chovy;

- v ostatních plánech často nebývala formulace hlavních úkolů jednoznačná a přesná;

- mnohé z hlavních úkolů neměly ukazatele s přesným vymezením cílového stavu, jakého se má dosáhnout;

- u měsíčních plánů bylo nadměrné množství hlavních úkolů, takže nebylo zřejmé pořadí jejich důležitosti;

- k jednotlivým hlavním úkolům bylo přiřazováno neúměrné množství opatření,

často i bez přímého vztahu k těmto úko-lům;

- ze vztahu mezi hlavními úkoly a opatřeními vy-plyvá, že **při plánování nebyla dostatečně respektována leninská metoda hlavního článku**.

Základní příčiny nedostatků v plánovací činnosti

Příčiny většiny nedostatků jsou přede-vším v řídicích subjektech, v jejich teore-tických znalostech sociálně politické sféry, v malých praktických zkušenostech z u-směrnování svěřené oblasti, s důrazem na sociálně politické potřeby vojenských ko-lektivů, v metodických a jiných předpo-kladech pro plánování. To se však nepro-jevuje tak výrazně jako u rozborů, neboť plánování u útvarů je celkem vžito. Jde hlavně o nedostatky obsahového rázu, ze-jména o slabé znalosti sociálně politické, psychologické, sociologické a pedagogické problematiky.

Další příčina nedostatků v plánovací činnosti patrně spočívala ve strukturálním uspořádání soustavy plánování u útvarů. Její zauzlování se ukazovalo v **dělbě a ko-ordinaci plánovací činnosti**. Vlivy, které nepříznivě ovlivňovaly kvalitu a efek-tivnost plánů jako nástroje realizace pláno-vaných opatření, byly asi tyto:

- tvorba plánů mnohdy nebývala spo-jována s důsledným vyhodnocením před-cházejících plánovacích dokumentů;

- plánování často **nepředcházela hlu-boká rozborová činnost** s důrazem na poznání a hodnocení nových jevů v pří-slušných oblastech;

- byly určité nedostatky v dělbě plá-novací činnosti, v koordinaci úkolů a opat-ření v jejich organizačním zabezpečení;

- na jednotlivá období se bez odpoví-dajících časových rezerv plánovalo velké množství úkolů;

- časté změny úkolů a stanovených termínů.

Rozborová funkce vojenskopolitického řízení

Tuto funkci budeme **chápat v širších souvislostech**, tzn. s určitou (rozdílnou) mírou organického vztahu ke všem uve-de-ným obecným a příslušným specifickým funkcím, a hlavně s přesahem zejména do poznávací (s důrazem na hodnocení), rozhodovací, plánovací a kontrolní funkce řízení. Takové pojetí rozborové činnosti je nezbytné z hlediska reprezentativní analý-zy kterékoli skutečnosti, zvláště sociálně politické.

Rozbor má předcházet každé plánovací činnosti a všem závažnějším rozhodnutím. Každý seriózní rozbor by měl začínat uja-sňováním a hodnocením základních výcho-disek a „parametrů“ analyzované skuteč-nosti. Přitom zvláštní pozornost by se měla věnovat ujasnění a upřesnění cílů, zhod-nocení realitnosti stanovených úkolů, kri-terií, ukazatelů, jakož i sil a prostředků, jimiž disponuje příslušný subjekt řízení. Nemenší pozornost má být věnována vý-

běru lidí, kteří dané úkoly budou realizovat.

Výchozím a pro hodnotu rozboru determinujícím činitelem je gnoseologický moment — **úroveň poznání**. Tento moment se výrazně promítá do všech ostatních činností, a tedy do celé příslušné sféry vojenskopolitického řízení. Chyby způsobené v poznávací a hodnotící fázi rozboru se promítají do všech dalších postupů při rozboru, mnohdy se kumulují, sčítají a násobí, a tak velmi nepříznivě ovlivňují dosahování stanovených cílů.

S procesem poznávání velmi úzce souvisí — a do značné míry je jeho organickou součástí — **hodnocení** rozebíraných skutečností. Při řešení dílčích hodnotících operací v rámci rozboru se uplatňují v podstatě adekvátní postupy a zásady procesu poznávání. Daleko výrazněji se však prosazují různá kritéria, normativní a axiologický aparát.

Hodnocení rovněž proniká jak do všech operací rozboru, tak i do všech ostatních činností řízení vojenskopolitických procesů, markantně pak spolupůsobí s rozhodováním. Zvlášť výrazně se však projevuje ve spojení s kontrolní činností, kde vzhledem k předpokládanému průběhu kontrolované skutečnosti plní úlohu faktoru limitujícího úroveň kontroly.

K postižitelnosti specifických funkcí (oblastí) řízení v rozborové činnosti

(V rámci výzkumu byly zkoumány rozborové BPP, kázně a morálně politického stavu u útvarů za výcvikové období. Dále měsíční rozborové kázně, kázeňské praxe a mimořádných událostí, jakož i statistické výkazy ukazatelů praxe u útvarů.)

Ideově politické výchově byla věnována značná pozornost u všech útvarů a všemi subjekty řízení. Největší úsilí v tomto směru vynakládali příslušníci politického aparátu (politických skupin) útvarů a funkcionáři stranických organizací. Také organizace SSM se touto výchovou zabývaly na jednom z předních míst. Nelze opomenout, že některé prvky této výchovy jsou implicitně obsaženy i v jiných oblastech, které jsou často předmětem rozborové činnosti.

Středem značné pozornosti při rozbořech, zejména všech velitelských orgánů, byla **kázeň a kázeňská praxe**. Sem se různými způsoby promítají i výsledky působení jiných sociálně politických a vojenskoodborných činitelů. Proto úroveň kázně je jedním z ukazatelů, který nepřímou vypovídá o účinnosti zmíněných činitelů. Tato úroveň je také jedním ze základních

ukazatelů morálně politického stavu jednotky či útvaru.

Z hlediska množství řešených problémů byla u stranických organizací tato oblast příližně rovnocenná s oblastí ideově politické výchovy, avšak zabývalo se jí menší množství útvarů. Daleko menší pozornost této oblasti věnovaly organizace SSM.

Rozborové kázně u útvarů, jak měsíční, tak i za výcvikové období, byly dělány pravidelně, se snahou spojit hodnocení s morálně politickým stavem vojsk a s plněním úkolů bojové a politické přípravy. Úroveň rozborů byla u jednotlivých útvarů dosti rozdílná, v závislosti na pojetí kritérií hodnocení kázně, na volbě osnovy a metodickém postupu. To také do jisté míry znesnadňovalo — a někdy znemožňovalo — vzájemné srovnání těchto rozborů za určité dílčí období i mezi jednotlivými útvary.

Pro oba uvedené druhy rozborů byla příznačná neujasněnost základních kritérií hodnocení kázně, přílišná volnost a nejednotnost metodických postupů. Měsíční rozborové kázně u útvarů zpravidla měly lepší úroveň než rozborové za výcvikové období, což bylo pravděpodobně dáno tím, že byly zpracovávány jako samostatný dokument a byla jim proto věnována větší pozornost.

S problematikou rozborů kázně a kázeňské praxe úzce souvisí otázky **upevňování autority**, v našem případě zejména velitelů družstev, čet a rot.

V rozbořech — až na občasné konstatování, že autorita jednotlivých velitelů je nízká — nebyla této problematice věnována náležitá pozornost. Nebyly zejména analyzovány faktory, které ovlivňují upevňování autority velitelů u vojáků základní služby.

Sjednocování sociálních vztahů ve vojenských kolektivech

Je z hlediska možnosti harmonického uplatňování ostatních zkoumaných specifických funkcí řízení sice oblastí základní, avšak ke škodě věci v rozbořech bylo jen velmi málo zastoupenou.

Ve zkoumaných velitelských rozbořech, zápisech CÚV KSČ a PV SSM se téměř neobjevovala hlubší analýza okolností, příčin a důsledků rozporů a konfliktů vznikajících mezi jednotlivými kategoriemi vojáků, zejména mezi vojáky I. a II. ročníku.

Podobně tomu bylo i v oblasti **morálně politické a psychologické přípravy**. Širšímu uplatňování této oblasti zatím brání zejména slabá teoreticko-metodologická rozpracovanost této problematiky.

Zabezpečení základních potřeb vojáků bylo hodnoceno ve velitelských rozbořech jako plnění úkolů po jednotlivých druhích týlového zabezpečení. Stranické a zejména svazácké organizace tuto oblast postižují pouze sporadicky. Sem se promítá komplex otázek, spojených se zabezpečováním osobního volna, kulturního a sportovního využití vojáků atd.

Rozvoj aktivity a iniciativy je postihován ve velitelských rozbořech slaběji než v plánech. Představoval pouhé 3 % obsahu. Tento údaj nelze však přeceňovat zejména proto, že k hodnocení socialistické soutěže se zpracovávají samostatné dokumenty. Otázky rozvoje aktivity a iniciativy se v podobě hodnocení různých soutěží objevovaly v rozbořech BPP a v rozbořech kázně.

Nedostatky metodické povahy

Velmi kritickým místem všech zkoumaných rozbořů u útvarů bylo nedostatečné **postižení** (většinou všeobecné nebo vůbec chybělo) **příčin** zjištěného stavu, zejména negativních jevů. Přitom míra odhalování vzájemných souvislostí, podmíněností jednotlivých jevů a procesů, jejich příčinně následných vztahů ve zkoumaných oblastech je přímo úměrná hodnotě rozbořů, a je také limitujícím činitelem možnosti odstraňovat zjištěné nedostatky.

V rozbořové činnosti se téměř neuplatňovala **metoda hlavního článku**. Tato slabina se negativně promítá do celého postupu při rozbořech a má přímý vliv na jejich konečné důsledky.

Slabým místem v rozbořové činnosti také byla úroveň (**způsob**) **zobecnování** jako hlavní předpoklad pro vyúsťování rozbořů do závěrů, návrhů a volby optimálních opatření. Způsob zobecnování zpravidla navazuje na analýzu vzájemných souvislostí, závislostí a příčin zjištěného stavu rozebíraných skutečností a také z této analýzy převážnou měrou vychází. U zkoumaných rozbořů byly asi u 2/3 problémů závěry ve velmi obecné poloze nebo bez návrhu na opatření.

Příčiny nedostatků rozbořové činnosti

Základní příčina většiny nedostatků patrně rovněž tkví v samotných řídicích subjektech, v jejich předcházející odborné přípravě a v malých zkušenostech. Konkrétně se to projevilo jak v obsahovém zaměření (např. ve schopnostech postihovat sociálně psychologické a pedagogické problémy stmelování vojenských kolektivů), tak i v metodických přístupech k rozbořům. Zvláště markantně to vyniklo u ří-

dicích subjektů na nižších stupních (prapor a rota), z nichž dostává velitelský útvar prvotní informace pro předepsané rozboř.

Dalším problémem, který přímo determinuje úroveň rozboru i všech ostatních činností řízení je, že **rozbořová činnost není chápána v širším kontextu, jako běžná potřeba s důrazem na poznávací, hodnotící, zobecňující a jiné momenty**. Rozbor totiž většinou nebývá považován za nezbytný předpoklad každého závažnějšího rozhodnutí, zejména pro sociálně politickou oblast.

Zjištěný stav rozbořové a plánovací činnosti u útvarů prokazuje, že z hlediska cílevědomého usměrňování základních oblastí SPP je celá řada problémů různé povahy. Jde o problémy obecnější povahy, které působí rušivě jak na plánovací a rozbořovou činnost, tak i na ostatní obecné a specifické funkce řízení a tím i na celkové úsilí velitelů, politických pracovníků, stranických a svazáckých organizací. Jsou tu i určité problémy v samotném pojetí konkrétní plánovací a rozbořové činnosti příslušnými řídicími subjekty.

V obecné poloze, při značném zjednodušení, postup při informačním zabezpečování rozbořové a plánovací činnosti můžeme především zaměřit na pět základních prvků:

1. Co, s důrazem na **cíle a úkoly**, jejich specifikaci včetně operacionalizace, určení kritérií (ukazatelů, norem kvalitativních a kvantitativních) pro kontrolu a hodnocení výsledků plánované nebo rozebírané skutečnosti.

2. Kde, s určením např. **jednotky** (skupiny), místa, pracoviště atd.

3. Kdy, čas se stanovením **termínu** započítání a ukončení plánované či rozebírané činnosti.

4. Jak, informační zabezpečení **taktiky** postupu, volby, **metod realizace** dílčích cílů, úkolů, kroků, při dosahování dílčích postupů, návaznosti jednotlivých postupů atd.

5. Kdo, zabezpečení **odpovědnosti** za komplexní, dílčí cíle, úkoly, jednotlivé postupy, vymezení hranic působnosti jednotlivých osob a skupin, jejich pravomoci atd.

Jelikož uvažujeme o informačním zabezpečení řízení specifické oblasti, nemůžeme se omezit na uvedené body. Opět velmi jednoduše můžeme říci, že navíc pro řízení vztahů a procesů sociálně politické povahy, je nutné usilovat i o informace, jež odpovídají na otázku **proč** je nutno rozebírat či plánovat tu či onu oblast a **proč** je při tom žádoucí postupovat **právě takovým** a ne jiným způsobem.